

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจผู้เรียนต่อรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติรายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ

มยุรี ลีทองอิน พร.ด.*

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 261211 การประเมินภาวะสุขภาพ จำนวน 70 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ศึกษาระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 30 กันยายน 2556 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามระดับความพึงพอใจของผู้เรียนแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ค่าความตรงของเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.96 และ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการฝึกปฏิบัติอยู่ระดับดี 2) ความพึงพอใจต่อรูปแบบนี้ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 84.8) โดยมีความพึงพอใจด้านผู้สอนที่ทำให้กำลังใจในการฝึกปฏิบัติถึงร้อยละ 84.8 รองลงมา ได้แก่ คู่มือการฝึกที่มีความสะดวกในการใช้และพกพาร้อยละ 83.4 ขณะที่ความพึงพอใจเกี่ยวกับ e-learning ของวิชาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 59.6 สอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่พบว่า คู่มือฝึกปฏิบัติมีเนื้อหากระชับทำให้มีแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนและเป็นลำดับขั้นตอน พร้อมกันนี้การจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องฝึกปฏิบัติการทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย ซักถาม ทบทวน และสรุปสาระสำคัญร่วมกับผู้สอน

ด้วยรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นให้ผู้เรียนสามารถกำกับตนเอง ดังนั้นจึงควรนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนสำหรับวิชาปฏิบัติการอื่น ๆ ในห้องปฏิบัติการเพื่อเน้นให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ร่วมทั้งการพัฒนาปรับระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายต่อไป

คำสำคัญ : รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิชาการประเมินภาวะสุขภาพ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาประเมินภาวะสุขภาพเป็นวิชาสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 จัดการเรียนการสอนทั้งภาคบรรยายและการฝึกปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 2 ชั่วโมงของการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ เริ่มจากผู้เรียนทุกคนได้รับมอบหมายให้ดูวิดีโอภาษาไทยในห้องก่อนแยกฝึกปฏิบัติในแต่ละกลุ่ม ซึ่งจากการประเมินผลวิชาปี พ.ศ. 2554 และ 2555 พบว่า ขณะชมวิดีโอผู้เรียนให้ความสนใจและตั้งใจน้อย ประกอบกับวิดีโอบางเรื่องใช้เวลานานเฉลี่ย 30 นาที เมื่อเข้า

ฝึกปฏิบัติผู้เรียนยังขาดความตระหนักในการเตรียมความรู้และความเข้าใจขั้นตอนการตรวจร่างกาย ทำให้อาจารย์ประจำกลุ่มต้องสรุปประเด็นสำคัญและสาธิตการตรวจซ้ำ ส่งผลให้ผู้เรียนมีเวลาฝึกปฏิบัติลดลง ขณะเดียวกันยังไม่มีคู่มือหรือแนวทางในการฝึกปฏิบัติสำหรับผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามอัธยาศัยและการประเมินตนเอง อีกทั้งแต่ละกลุ่มผู้สอนมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความคลุมเครือกับเทคนิคการตรวจที่ไม่ชัดเจน เมื่อขึ้นฝึกปฏิบัติงานจริงบนหอผู้ป่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สับสน ไม่มั่นใจและเบื่อกับการเรียนรู้อันเป็นการประเมินผู้รับบริการ

จากการทบทวนวรรณกรรมทางการศึกษาที่ผ่านมา แนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถูกนำมาใช้ในปัจจุบันเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพสูงสุดของตนเอง ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรม สื่อเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะของผู้เรียนและวิชาที่ศึกษา โดยตัวผู้สอนทำหน้าที่ในการพิจารณา สังเกต พัฒนาการและสร้างแรงจูงใจให้อยากเรียนรู้ด้วยการเอื้ออำนวยแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และวิธีการสอน¹ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาในลักษณะผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง“การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” และหมวด 9 มาตรา 67 “รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” ซึ่งเน้นความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาต่างๆ จากแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดให้บัณฑิตต้องมีมาตรฐานด้านที่ 5 คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ³ ร่วมกับการพัฒนาที่เน้นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสู่รายวิชาประเมินภาวะสุขภาพ ระบุผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดในวิชา ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลลัพธ์ของหลักสูตรจึงต้องมีรายวิชาต่างๆ รองรับและให้การพัฒนาจนได้ผลเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญที่ต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร่วมกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

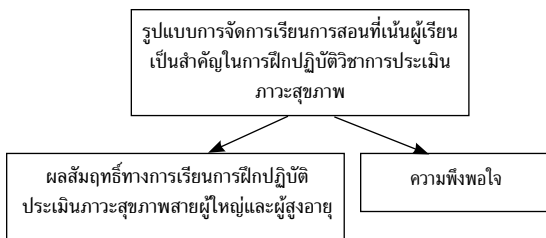
ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาพยาบาลให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานผู้เรียนสามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ผ่านการวางแผน ฝึกปฏิบัติ ประเมินผลทักษะที่ต้องการ ผ่านความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติรายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพสายการพยาบาล ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุหรือ HA_Lab model โดยใช้แนวคิดของ ADDIE ด้วยการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาประเมินภาวะสุขภาพในปีที่ผ่านมาและนำไปออกแบบ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและการประเมินผลทั้งนี้ขั้นตอนของการประเมินผลผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและความพึงพอใจต่อรูปแบบ HA_Lab model ที่พัฒนาขึ้น เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนของวิชาประเมินภาวะสุขภาพในปีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการฝึกปฏิบัติประเมินภาวะสุขภาพสายผู้ใหญ่และผู้สูงอายุจากรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติรายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพเป็นกรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive research) ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 เดือนพฤษภาคม 2556 – 30 เดือนกันยายน 2556

กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 261 211 การประเมินภาวะสุขภาพ ภาคต้น ปีการศึกษา 2556 จำนวน 70 คน โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือในการดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบ HA-Lab model ประกอบด้วย 1) กิจกรรมก่อนฝึกปฏิบัติ กิจกรรมขณะเข้าฝึกปฏิบัติ กิจกรรมหลังฝึกปฏิบัติ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยอาจารย์ประจำกลุ่มมีบทบาทสนับสนุน แนะนำ และร่วมสรุปประเด็นสำคัญทั้งก่อนและหลังฝึกปฏิบัติร่วมกับผู้เรียน 2) แหล่งเรียนรู้และสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2.1) คู่มือฝึกปฏิบัติการประเมินภาวะสุขภาพผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ประกอบด้วยแนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล 2.2) E-learning ของวิชา 261 211 การประเมินภาวะสุขภาพการประเมินภาวะสุขภาพนำเสนอผ่านซอฟต์แวร์ MOODLE ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย เนื้อหาวิทัศน์ แบบทดสอบและการประเมินผล สำหรับเตรียมความพร้อมก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติ 2.3) วิทัศน์ประจำกลุ่ม ประกอบด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และวิทัศน์การตรวจร่างกายภาษาอังกฤษซึ่งควบคุมการเล่นตามความต้องการของผู้เรียน 2.4) มุมเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย หุ่นฝึกต่างๆ คอมพิวเตอร์สำหรับ E-learning 2.5) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ผ่านโทรทัศน์วงจรปิดในห้องปฏิบัติการ

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปสำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ การมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัว ระยะเวลาที่ใช้ใช้ e-learning และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการประเมินภาวะสุขภาพภาคปฏิบัติ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการ วิชาประเมินภาวะสุขภาพที่ดัดแปลงจากงานวิจัยของชนวิทย์พงศาพิชญ์ และคณะ⁴ ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสิ่งสนับสนุนการฝึกปฏิบัติการ และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และข้อความปลายเปิด 3 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์พยาบาล 3 ท่าน ค่า CVI เท่ากับ 0.96 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำโครงการวิจัย เพื่อขออนุมัติจากฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขออนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครจำนวน 75 คน ทั้งนี้ได้แจ้งการพิทักษ์สิทธิให้ทราบก่อนเข้าร่วม จากนั้นใช้รูปแบบ HA_Lab Model เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ ตามคาบเรียน หลังสิ้นสุดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างได้รับแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามคืนในกล่องเก็บแบบสอบถามหน้าห้องโดยไม่ระบุชื่อ กลุ่ม และรหัสประจำตัว ซึ่งได้แบบสอบถามที่ครบสมบูรณ์จำนวน 70 ฉบับ จากทั้งหมด 75 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลทั่วไป ความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

จริยธรรมการวิจัยและการพิทักษ์สิทธิ งานวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทำการวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวม ไม่มีการระบุชื่อ รหัสประจำตัวที่ทำให้ทราบว่าเป็นบุคคลใด อีกทั้งการเข้าร่วมการศึกษาจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อการพิจารณาผลการการศึกษาของ

วิชาประเมินภาวะสุขภาพของอาสาสมัครและอาสาสมัครสามารถถอนตัวจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการฝึกปฏิบัติประเมินภาวะสุขภาพสายผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ย 80.10 โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.1 มีคะแนนอยู่ในช่วง 80-89 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน

2. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ 84.8 มีค่าเฉลี่ย 244.99 โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 215-267 จากคะแนนเต็ม 280 คะแนน ขณะที่ระดับความพึงพอใจจำแนกรายด้าน ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจภาพรวมระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ คู่มือการฝึกการประเมินภาวะสุขภาพที่ช่วยสนับสนุนการฝึกปฏิบัติ ผู้สอนภาคปฏิบัติ เนื้อหาภาคปฏิบัติ การประเมินผลการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ร้อยละ 64.2; 58.3; 50.3; 50.3 และ 45.7 ตามลำดับ ขณะที่ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ E-learning ของวิชาในระดับมากร้อยละ 59.6 (ตารางที่ 1)

เมื่อจำแนกตามกิจกรรมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมด้านผู้สอนให้กำลังใจนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติ คู่มือการฝึกปฏิบัติมีความสะดวกในการใช้และการพกพา คู่มือฝึกปฏิบัติมีรายละเอียดของแต่ละปฏิบัติการเพียงพอต่อการฝึกปฏิบัติ และ เนื้อหาภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิชา ร้อยละ 84.8; 83.4; 79.5 และ 79.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

การอภิปรายผล

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติรายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ หรือ HA-Lab model ทำให้ผู้เรียนมีความใส่ใจในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาทักษะในการใช้สารสนเทศและทักษะในการสื่อสารกับบุคคลอื่นทั้งก่อน ระหว่างและหลังฝึกปฏิบัติ

เพื่อให้ได้ทักษะที่กำหนด อีกทั้งระหว่างฝึกปฏิบัติผู้เรียนยังเกิดแรงจูงใจ มีการเสริมแรงให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการเรียนรู้ ด้วยการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ และด้านปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญของแต่ละบุคคลนั้นปัจจัยที่ช่วยสร้างความรู้ใหม่ที่สำคัญคือความรู้เดิม ภายใต้สถานการณ์หรือบริบทของการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมองและกระบวนการทางสังคม⁵ อาทิ ผู้สอน สื่อ อุปกรณ์การสอน สังคม แรงจูงใจ กระบวนการจัดการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จนพัฒนาให้เกิดเป็นพฤติกรรม

อย่างไรก็ตามด้วยผู้เรียนมีความเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความแตกต่างด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ทักษะพื้นฐาน ในการเรียนรู้ อาทิ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา ทำให้การแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน¹ การออกแบบสื่อการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาพยาบาลที่โดยส่วนใหญ่เป็นรุ่น Generation Y⁶ จึงต้องมีความหลากหลายและบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนสนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ว่า การจัดการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพสูงสุดของตนเอง ด้วยการจัดการที่เหมาะสมในลักษณะกิจกรรมและสื่อเรียนรู้ที่แตกต่างกัน¹ ได้แก่ คู่มือฝึกปฏิบัติ ระบบ e-learning การจัดแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ทำให้บรรยากาศในการเรียนมีความน่าสนใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น ขณะที่ผู้สอนมีหน้าที่เพียงพิจารณาและสังเกตพัฒนาการของผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจ เข้าใจวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนและเอื้ออำนวยแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติวิชาประเมินภาวะสุขภาพสายผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 80.1 โดยเกือบครึ่งที่มีคะแนนอยู่

ในช่วง 80-89 แต่ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในรูปแบบ HA-Lab model ระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 84.8 โดยกิจกรรมที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือการมีคู่มือฝึกปฏิบัติเล่มเล็กที่สรุปเนื้อหากระบวนการจัดการเรียนการสอนและขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ ดังข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลว่าเนื้อหากระชับ ไม่เสียเวลาในการอ่านมากทำให้ทราบแนวทางในการปฏิบัติการตรวจร่างกายได้อย่างครบถ้วนและเป็นลำดับขั้นตอน ทราบจุดประสงค์ที่ชัดเจน lab แต่ละครั้ง รวมถึงแนวทางการประเมินผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวงษ์ศิริ แจ่มฟ้า และสุดกัญญา ปานเจริญ ที่พบว่า ผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านบวกจะส่งผลต่อทักษะกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลด้านบวกด้วยเช่นกัน นั่นหมายถึงความพึงพอใจที่จะมีความสัมพันธ์ด้านบวกกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายด้าน พบว่า คู่มือการฝึกการประเมินภาวะสุขภาพ ผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก รองลงมา คือ ด้านผู้สอน ซึ่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนรู้ และผู้สอน ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายและตรงกับความต้องการ มีความสุขในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ เช่นเดียวกับการศึกษาในวิชาจุลชีววิทยาทางการแพทย์ซึ่งมีการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย การบรรยาย การทดลองในห้องปฏิบัติการ การสรุปปฏิบัติการ การบรรยายย่อยโดยนักศึกษา และกรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกิจกรรม เพราะทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้สู่การปฏิบัติ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการทำงานร่วมกับผู้อื่น^๑ สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาภรณ์ นาคามดี ชรินทร์ ว่องวิระยุทธ และอายุพร กัยวิทย์โกศล^๒ ระบุว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาการพยาบาลมารดา ทารกและผดุงครรภ์ 1 ระดับมากถึงร้อยละ 81 นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้เรียนในระดับสูง ซึ่งเป็นการ

สนับสนุนให้เห็นชัดเจนว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จะส่งผลทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต¹⁰

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนในปีต่อไป โดยเน้นให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน
2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาทั่วไปโดยสำรวจความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์เฉพาะการฝึกปฏิบัติสายผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ควรมีการเปรียบเทียบกับสายการพยาบาลสุขภาพจิตและสายการพยาบาลเด็กทั้งรายวิชาเพื่อให้มีรูปแบบเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนทุนทรัพยากรและเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดียิ่งจาก ฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และความร่วมมือจากนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556

เอกสารอ้างอิง

1. Attard A, Di Loio E, Geven K, Santa R. Student Centered learning an insight into theory and practice. Bucharest: Partos Timisoara; 2010.
2. สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว; 2543.
3. กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552; 2552.
4. ชวนีย์ พงศาพิชญ์, นพคุณ สุขสถาน, วิมล เหมือนคิด, สุนทรี ศักดิ์ศรี. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการ: กรณีศึกษาวิชามนุษยสัมพันธ์. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ; 2551.

5. จุไรรัตน์ ดวงจันทร์. รายงานการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับทักษะกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล พระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี : กระทรวงสาธารณสุข; 2548.
6. ยาวลักษณ์ โพธิ์ตรา. การจัดการศึกษาทางการพยาบาล: สำหรับนักศึกษา Generation Y. วารสารพยาบาลศาสตร์สุขภาพ 2554; 34(2): 61-69.
7. วงษ์ศิริ แจ่มฟ้า, สุกัญญา ปานเจริญ. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับทักษะกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล. วารสารการพยาบาลและการศึกษา 2555; 6(1): 95-104.
8. นันทินต์ หงส์ศรีจินดา. การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาแพทยศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาจุลชีววิทยาทางการแพทย์. วารสารพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยรังสิต 2550; 1(1): 43-50.
9. เบญจมาภรณ์ นาคามดี, ชรินทร์ ว่องวีระยุทธ์, อายุพร กัญญโกศล. ผลการเรียนรู้ ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล ต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 2554; 6(1): 9-16.
10. พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2543.

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึกปฏิบัติรายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ จำแนกรายด้าน จำนวน 70 คน

ความพึงพอใจในภาพรวม	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ด้านเนื้อหาภาคปฏิบัติ	50.3	49.7		
1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มเติมจากเนื้อหาภาคทฤษฎี	55.6	44.4		
1.2 เนื้อหาภาคปฏิบัติมีความสำคัญและน่าสนใจ	35.1	56.3	8.6	
1.3 เนื้อหาภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิชา	79.5	20.5		
1.4 เนื้อหาภาคปฏิบัติมีประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ในวิชาอื่น	59.6	40.4		
2. ด้านผู้สอนภาคปฏิบัติ	58.3	33.1	8.6	
2.1 มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน	51.0	39.1	9.9	
2.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	52.3	37.8	9.9	
2.3 มีความรู้ทันสมัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	55.0	45.0		
2.4 ตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน	73.5	21.2	5.3	
2.5 ให้กำลังใจนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติ	84.8	15.2		
2.6 กระตุ้นนักศึกษาในการแสดงความคิดเห็น	55.0	39.7	5.3	
2.7 เปิดโอกาสให้ซักถาม และให้เวลาในการคิดสม่ำเสมอ	76.2	13.9	9.9	
2.8 ชี้แนะ/กระตุ้นนักศึกษาฝึกปฏิบัติตามความต้องการ	74.8	25.2		
2.9 สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	71.5	19.9	8.6	
2.10 ให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาทั้งในและนอกการฝึกปฏิบัติ	56.3	38.4	5.3	

ความพึงพอใจในภาพรวม	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	45.7	33.1	21.2	
ช่วงก่อนฝึกปฏิบัติ				
3.1 มีการเตรียมความรู้ก่อนเข้าฝึกปฏิบัติด้วยการทำ Pre-test	44.3	40.0	15.7	
3.2 มีการเตรียมความรู้ก่อนเข้าฝึกปฏิบัติด้วยการดู VDO	11.4	50.0	38.6	
ช่วงขณะฝึกปฏิบัติ				
3.3 ก่อนฝึกปฏิบัติแต่ละ lab ได้รับการชี้แจงจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน	29.1	70.9		
3.4 มีความทันสมัย สะดวก ในการใช้สื่อ VDO บนคอมพิวเตอร์	47.0	53.0		
3.5 มีความเข้าใจ ชัดเจน ในการดู VDO ที่ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร	12.9	40.0	35.7	11.4
3.6 มีความทันสมัย ชัดเจน สะดวกในการใช้สื่อหุ่น และmodel	47.0	43.0	9.9	
3.7 มีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติร่วมกับอาจารย์	76.2	23.8		
3.8 มีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติด้วยตนเองกับเพื่อน	76.2	23.8		
3.9 มีกิจกรรมที่หลากหลายช่วยส่งเสริมการฝึกปฏิบัติ	49.0	45.7	5.3	
3.10 มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	29.8	55.0	15.2	
3.11 มีความสุขในการฝึกปฏิบัติ	36.4	48.3	15.2	
3.12 มีบรรยากาศสนุก น่าสนใจ	23.8	51.7	24.5	
3.13 มีการใช้ความรู้เดิมเชื่อมโยงการเรียนรู้ใหม่อย่างมีความหมาย	43.0	37.7	19.2	
3.14 มีการซักถามประเด็นที่สงสัยกับเพื่อนและอาจารย์ประจำกลุ่ม	33.8	59.6	6.6	
3.15 มีการสอดแทรกวินัย คุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ	53.6	41.1	5.3	
3.16 มีความสอดแทรกการปฏิบัติต่อผู้ให้บริการด้วยความเคารพ	66.2	33.8		
ช่วงหลังฝึกปฏิบัติ				
3.17 มีส่วนร่วมกับเพื่อน อาจารย์สรุปข้อความรู้หลังฝึกปฏิบัติ	33.8	56.3	9.9	
3.18 มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ในคู่มือและ e-learning	44.4	50.3	5.3	
3.19 มีความน่าสนใจของสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านจอโทรทัศน์	44.4	55.6		
4. ด้านสิ่งสนับสนุนการฝึกปฏิบัติ				
4.1 คู่มือการฝึกการประเมินภาวะสุขภาพ	64.2	35.8		
4.2 E-learning ของวิชาประเมินภาวะสุขภาพ	40.4	59.6		
5. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	50.3	39.7	9.9	
1. มีการแจ้งเกณฑ์ประเมินผลก่อนเรียนและก่อนสอบปฏิบัติ	67.5	32.5		
2. มีความชัดเจนของเกณฑ์การประเมินผลแต่ละ Lab	77.5	12.6	9.9	
3. มีความเหมาะสมของเวลาสอบฝึกปฏิบัติ 15 นาที	58.3	40.4	1.3	
4. มีความชัดเจนในการให้คะแนน	55.6	43.0	1.3	

A Study of Academic Achievement and Satisfaction Levels of A Student-Centered Model of Practice Regarding The Health Assessment Subject

Mayuree Leethong-in PhD*

Abstract

A classroom research with descriptive design was implemented 1) to evaluate the academic achievement of performance and 2) to determine the satisfaction level of learners towards the Student-Centered model of practice in the subject of Health Assessment (HA-Lab model). Participants were 70 sophomore nursing students enrolled for Health Assessment during 1st May – 30th Sept., 2013. A purposive random sampling approach was used. Data was collected using a demographics questionnaire and a five-rating scale satisfaction questionnaire. The CVI and reliability of the questionnaires were 0.96 and 0.95 respectively. Descriptive statistics were also used in this study.

The research results found that: 1) The academic achievement of performance was at a good level. 2) The satisfaction level of the learners towards the HA-Lab model was at the highest level (84.8%). In the aspect of faculties who encouraged learners during practice and for the manual which was easy to carry and available to use were at the highest levels (84.8% and 83.4% respectively). Meanwhile, the overall satisfaction level towards e-learning was high (59.6%). According to the comments, the manual was concise, and contributed to a complete process with well-organized steps. Moreover, the provision of learning resources in the nursing laboratory promoted discussion and revision between learners and faculties.

With the HA-Lab model, the learners were able to monitor themselves amid self-directed learning. Therefore, the results from the study may be used to recommend further improvement of classroom instruction in other practicing courses whereby focusing on the integration of learners into the learning plan as well as the improvement of the information technology network for more varied learning.

Keywords : a student-centered model, health assessment subject

* Assistant Professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University.